

Η φύση των αγγέλων (Μέγας Βασίλειος)

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

4481_1106666520047_1628312489_238660_7891695_n

1.

Επειδή δε εκ φύσεως η αρχή βρίσκεται πριν απ' αυτούς που αρχίζουν απ' αυτή, κατ' ανάγκην, όταν μιλά γι' αυτούς που μετρούν την ύπαρξή τους από κάποιο χρονικό σημείο, προτάσσει πριν απ' όλα τα άλλα τη φράση: «Εν αρχή εποίησε». Διότι, κα-θώς φαίνεται, υπήρχε κάτι και πριν απ' αυτόν τον κόσμο, κάτι το οποίο μπορούμε μεν να το εννοήσουμε θεωρητικά με τη διάνοιά μας, αφέθηκε όμως καλυμμένο, διότι δεν ήταν κατάλληλο να αποκαλυφθεί γι' αυτούς που τώρα μόλις εισάγονται στην γνώση και ως προς αυτήν είναι ακόμη νήπιοι. Υπήρχε μία κατάσταση πριν από τη δημιουργία του κόσμου που ταιριάζει στις υπερκόσμιες δυνάμεις, η υπέρχρονη, η αιώνια, η αίδιος. Ο κτίστης και δημιουργός των πάντων στην κατάσταση αυτήν έπλασε δημιουργήματα, το νοητό φως που στολίζει την μακαριότητα όσων αγαπούν τον Κύριο, τις λογικές και αόρατες φύσεις, και όλον τον αρμονικό κόσμο των νοητών, όσα υπερβαίνουν τη διάνοιά μας, όσων δεν είναι δυνατόν να συλλάβουμε ούτε τις ονομασίες. Αυτά αποτελούν την ουσία του αόρατου κόσμου, όπως μας διδάσκει ο Παύλος λέγοντας «Ότι τα πάντα δι' αυτού ήρθαν στην ύπαρξη, τα ορατά, τα αόρατα, θρόνοι, κυριότητες, αρχές, εξουσίες, δυνάμεις», στρατιές αγγέλων, επιτελεία αρχαγγέλων.

2. Την εμφάνιση και ύπαρξη των αγγέλων την έδωσε ο Δημιουργός Λόγος, ο ποιητής των όλων, τον αγιασμό όμως μετέδωσε σ' αυτούς το Άγιο Πνεύμα. Γιατί οι άγγελοι δεν δημιουργήθηκαν σε νηπιακή κατάσταση και έπειτα σιγά-σιγά έγιναν τέλειοι με την άσκηση και έτσι έγιναν άξιοι να δεχθούν το Άγιο Πνεύμα· αλλά από την πρώτη στιγμή της ύπαρξής τους είχαν μέσα στη φύση τους την αγιότητα· ήταν κατά κάποιον τρόπο ζυμω-μένα (η αγιότητα), με την ουσία τους. Γι' αυτό πολύ δύσκολα πέφτουν στην κακία, αφού από την αρχή σαν με κά-ποια βαφή ασφαλίστηκαν και ισχυρο-ποιήθηκαν από την αγιότητα και εί-ναι με τη χάρη του Αγ. Πνεύματος σταθεροί στην αρετή.

3. Όπως ο καυτήρας (με τον οποίο γίνονται οι καυτηριάσεις) είναι μαζί με τη φωτιά, είναι όμως άλλο πράγμα το υλικό του καυτήρα και άλλο η φω-τιά, έτσι προκειμένου και για τις αγγελικές δυνάμεις η ουσία τους είναι πνεύμα αεριώδες ή ίσως άυλη φωτιά, σύμφωνα με την Αγία Γραφή: «Ο Θεός είναι εκείνος που έπλασε τους αγγέλους Του ταχείς σαν άνεμους (πνεύματα) και τους άυλους λειτουρ-γούς, που Τον υπηρετούν, φωτεινούς σαν φλόγα φωτιάς». Γι' αυτό και βρί-σκονται σε ένα κάθε φορά τόπο και γίνονται ορατοί, επειδή εμφανίζονται στους άξιους με τη

μορφή των δικών τους σωμάτων (των άξιων).

Ο αγιασμός λοιπόν, ενώ είναι έξω από την ουσία τους, συντελεί να φτά-σουν στην τελειότητα με την κοινωνία τους (τη στενή τους σχέση) με το Άγιο Πνεύμα. Διατηρούν όμως την αξία τους με την επιμονή τους στο καλό. Και έτσι μένουν ελεύθεροι και αυτεξούσιοι, όμως ουδέποτε εκπίπτουν από την αφοσίωσή τους στο όντως αγαθό, που είναι ο Θεός.

4. Ανέβα, σε παρακαλώ, με τη σκέψη και κοίταξε την αγγελική κατάσταση, εάν αρμόζει σ' αυτούς κάποια άλλη κατάσταση εκτός από αυτή της χαράς και της ευθυμίας. Γιατί καταξιώθη-καν να παραστέκουν κοντά στο Θεό και να απολαμβάνουν το ανέκφραστο κάλλος της δόξας του Δημιουργού μας. Ο απόστολος λοιπόν, παρακινώ-ντας να ακολουθήσουμε κι εμείς τη ζωή εκείνη, μας διέταξε να χαίρουμε πάντοτε.

5. Αυτοί (οι μοναχοί) πόθησαν τη ζωή των αγγέλων, αφού τηρούν με ακρίβεια, όπως εκείνοι, τον κοινό βίο. Δεν υπάρχει στους αγγέλους εριστικότητα ούτε φιλονικία ούτε αμφισβήτηση· τα πάντα ανήκουν στον καθένα και όλοι αποθηκεύουν για τους εαυ-τούς τους ολόκληρα τα καλά. Γιατί ο πλούτος των αγγέλων δεν είναι ύλη, που περιγράφεται, που χρειάζεται διαίρεση, όταν παραστεί ανάγκη να διανεμηθεί σε περισσότερους, αλλ' είναι άυλη περιουσία και ο πλούτος είναι διανοητικός. Και γι' αυτό τα καλά παραμένουν ολόκληρα στη διά-θεση του καθενός και τους κάνουν όλους ισότιμα πλουσίους, γιατί παρέ-χουν σ' αυτούς βέβαια και ασφαλή τη δική τους περιουσία. Γιατί η θέα του ύψιστου αγαθού και η βεβαιότατη κατοχή των αρετών είναι θησαυρός των αγγέλων, προς αυτά δε μπορούν να βλέπουν όλοι και να παίρνει ο καθένας ολόκληρη τη γνώση και την περιουσία τους (την πνευματική).

6. Οι άγιες αγγελικές δυνάμεις, από την επικοινωνία τους με το εκ φύσεως άγιο (με το Άγιο Πνεύμα) αποκτούν τον αγιασμό, που έχει διαποτίσει ολό-κληρη την υπόστασή τους (την ύπαρ-ξή τους) και έχει ταυτιστεί με τη φύση τους. Η διαφορά τους από το Άγιο Πνεύμα είναι η εξής: σ' Αυτό η αγιο-σύνη υπάρχει εκ φύσεως, ενώ οι άγγε-λοι αγιάζονται από τη μέθεξή τους στο Άγιο Πνεύμα. Όμως τα όντα εκείνα, που απέκτησαν το αγαθό εξ υστέρου και το έλαβαν από κάπου αλλού (όπως οι άγγελοι που δεν έχουν το αγαθό εκ φύσεως), έχουν τη δυνα-τότητα της πτώσεως στο κακό. Γιατί διαφορετικά δεν θα έπεφτε ο εωσφόρος, που ανατέλλει το πρωί, ούτε θα συντριβόταν πάνω στη γη, αν εκ φύ-σεως δεν είχε τη δυνατότητα να γίνει χειρότερος.

7. Οι άγγελοι δεν επιδέχονται καμία αλλοίωση. Γιατί κανείς ανάμεσα στους αγγέλους δεν είναι παιδί, ούτε νεαρός, ούτε γέροντας, αλλά παραμέ-νουν στην

κατάσταση στην οποίαν πλάστηκαν από την αρχή, και η σύ-στασή τους (η ουσία τους) διατηρεί-ται ακέραια (πλήρης) και αμετάτρεπτη (αμετάβλητη).

Σημειώσεις:

1. ΕΠΕ 4, 36-38.
2. ΕΠΕ 5, 176.
3. ΕΠΕ 10, 380-382.
4. ΕΠΕ 6, 90.
5. ΕΠΕ 9, 480-482.
6. ΕΠΕ 10, 236-238.
7. ΕΠΕ 5, 256.